

INTELECTUALUL ȘI REVOLUȚIA

Colocviu Internațional: ROMA, 13 – 16 mai 1991

Banu Rădulescu

Demersul intelectualului român după revoluție

(Urmare din numărul trecut)

● După „gîndirea arestată”, arestarea gînditorilor

Odată arestată gîndirea, a urmat arestarea gînditorilor. Existența lor, fie și așa, pasivă, fizică, însemna în societatea comunistă un potențial pericol. Soluția: pușcăriile. Era noua instituție, cuvenită și României, o instituție fără de care nicăieri în lume comunismul nu poate funcționa.

Pe de altă, țara a fost împinzită de închisori, legere, colorii de muncă silnică etc. Și nu locuri în care individul să fie privat doar de libertate, ci locuri destinate anume exterminării lui biologice. Din asta, comuniștii nici nu mai făceau un secret. La deschiderea lucrărilor vestitului *Canal (Dună) Marea Neagră*, în 1950, lucrare jurnalească, încredințată în exclusivitate deșeurilor politice, Gheorghiu-Dej a și declarat: „Vreau ca acești Canal să însemne momîntul burgheziei românești”. Din păcate, așa a și fost. Căci sute și sute de mii de români și-au irosit viețile pe acolo — între ei, floarea intelectualității noastre. Grupurile comune cu cei ce-au pierit sînd pînîntul călcării, dar, al Dobrogei, cu înmîșcoșul sau mîrîrile goale, fianchează azi din o parte și de alta alinaștrul Canal. N-a fost înălă numai Canalul. Ci și nocelele mine de plumb, ori giganșele berne, ori munca la tăiat stuf, ori eteleroale anexe închisorilor, unde se luau

tivălug nelnoetat al propagandei comuniste care-l lua pe fiecare în primire încă din creșă și nu-l slăbea pînă la moarte.

Să luăm aminte că, sub imperiul acestei colosale avalanșe de minciuri, România n-a viețuit o zi, două, ci aproape o jumătate de secol. O simplă scooteală aritmetică ne arată că un copil care pătrundea în liceu în 1945 (aniul subjugării României de comuniști), evînd deci atunci 10 ani, are astăzi 56. Și să ne gîndim o clipă la ce groaznice distorsionări a fost supus creierul lui, obligat să se încarce mereu și mereu cu minciuri, servite drept adevăruri. Cum va mai putea astăzi să scape de ele?

● Securitatea, copia NKVD-ului

În primele momente, opoziția a fost deschisă. N-a durat însă și nici nu putea să dureze, căci țara era sub ocupația trupelor sovietice. De fapt, tot ce s-a petrecut la noi în acei ani a fost dirijat de Moscova, dar nu cum s-a făcut mai apoi, discret, prin dispoziții, ci în mod grosolan, nemijlocit, prin agenșii ei direcți, toți cetățenii sovietici. Ei au fost puși să conducă instituțiile românești. Ca un exemplu, Securitatea — organul represiv comunist din România, copia NKVD-ului — a fost condusă în perioada ei cea mai sîngeroasă (1948-1964) de un

zantă, care fie s-a refugiat în meserii de rînd, calificate ori nu, fie s-a alăturat comuniștilor. Unii au făcut-o din naivitate, crezînd că pot construi o lume mai bună. Unii, închipindu-și că pot fi mai vicleni decît comuniștii și, în duplicitatea lor, îi vor păcăli pe comuniști la infirmit. Alții, uscăturile intelectualității, grăbiți să nu scape primele locuri, au făcut necondiționat pactul cu diavolul.

Tuturor acestora, proveniți din vechea societate burgheză, partidul le-a alăturat „intelectualitatea” sa, dacă putem numi intelectual un individ îndopat cu o unică ideologie, cea comunistă, intolerant față de alte idei, fanatizat, gata să-l extermină fizic pe cel ce nu se lăsa convins de argumentația lui marxist-leninistă. Unui asemenea pseudo-intelectual comuniștii îi conferiseră și un titlu: „activistul de partid”. În armată, fabrici, uzine, întreprinderi, asemenea „intelectuali” urcau pe estradă, caledre, ori luau cuvîntul în interminabile ședințe, rolul lor fiind „munca de lămurire”.

● Închisorile de elevi și studenți

Papașali dresați, ei nu făceau altceva decît să transmită ordinele centrului, „înțeleapta nomenclatură”.

Cu oamenii simpli, insuficient instruiți

Încheia a doua etapă, RE-EDUCAREA, prin cooptarea în tagma călăilor. Și primul examen pe care trebuia să-l treacă în această nouă calitate era să-l excoale, cu aceleași mijloace cu care a fost și el torturat, pe fratele său, pe cel mai bun prieten sau pe cel mai apropiat coleg. Din acea clipă, a culpabilizării lui totale, o culpă fără leac, el devenea OM NOU.

M-ar fi imposibil acum să vă expun tot șirul de criminale metode practicate la Pitești. Poate că nici nu m-ați crede, într-astfel de aberante au fost. Vă cer totuși îngăduința să mă credeți, căci multe le-am trăit pe propria-mi piele, ca un nefericit student, la acea oră, deținut în închisoarea-iad numită Pitești.

Cazul Pitești mai ridică însă și alte probleme ce privesc tot-spiritualitatea românească. De ce, de pildă, această teribilă crimă a fost fiptită numai în România și în nici o altă țară din zonă? Torturile de la Pitești n-au precedent în România. E clar că tot ce s-a petrecut acolo, atentat destinat în exclusivitate tinereții

1950, lucrare literară încredințată în exclusivitate de juriilor politici, Gheorghiu-Dej a și declarat: „Vreau ca acest Canal să însemne mormîntul burgheziei românești”. Din păcate, așa a și fost. Căci sute și sute de mii de români și-au roșit viețile pe acolo — între ei, floarea intelectualității noastre. Grupuri comune cu cei ce s-au pierit săgînd pămîntul calcator, dar, al Dobrogei, cu înmăscatul sau minile goale, fianchează azi de o parte și de alta sinistrul Canal. N-a fost înaltă nemi Canalul. Ci și noile mine de plumb, ori giganticele barele, ori munca la tăiat stuf, cei etelerele anexe închisorilor, unde se lucra zi și noapte pînă la epuizare. Și în ce condiții? De permanentă înfometare, de totală izolare de familie, dezbrcat, în frig, și la bunul plac al gardienilor securiști, care aveau o diabolică plăcere să schingiuiască în mod premeditat pe deținutul intelectual. Era suficient să se fi aflat că acesta a fost ofițer, proel, învățător, profesor, avocat etc. și victima intra de îndată în plasa de pum și lovituri de bocan ale temnițelor. Mulți intelectuali vor sfîrși așa.

De fapt, simplii în care erau supuși intelectualii așchi în fața nu făceau altceva decît să marcheze epopeea terorii ce stăpînea întreaga țară. Căci momentele în țară se instituiseră TERORAREA. Nu-i greu de înțeles de ce. Prin teroare trebuia piarită în creierile oamenilor ideologia comunistă. Toată această „altă gândire” trebuia apădat mai întii complet detrișată și în locul ei încolțită noua gândire, cea comunistă, ca unică gândire a întregii societăți.

● Intoxicarea prin manualele de istorie

În urmărirea acestui țel, eliminarea din viața publică a celor mai velocipe intelectuali n-a însemnat decît o primă etapă. Ea a fost imediat urmată de „purificarea” manualelor de studiu, începînd cu cele destinate școlilor elementare și terminînd cu tratatele universitare. Cele mai lovite discipline: științele umaniste. Adică suferența realității pămînt prin care respiră neajune. Din licee au fost scoase limbile clasice, în frunte cu latina. Scoase și limbile moderne, căci orice contact cu lumea capitalistă trebuia suprîmat. În schimb, la mare onoare, limba rusă. Eliminate obiectele de logică, de psihologie, sociologie, etică, estetică, religie, drept etc. Și iată și cartea de istorie, adică acea oglindă indisponibilă oricărui popor, căci ea, reflectînd trecutul, îi lăsa acestuia și perspectiva. Nu, manualul de istorie n-a dispărut. Ba din contra, s-a făcut din el punct obligatoriu educațional, numai că după ce întreaga noastră istorie a fost cu minuție „re-interpretată” în litera canoanelor marșiste. La acest monument de „cultură”, mînd de grosolane minciuni aveau să fie aliați să se închine serii și serii de școlari, la sate, la orașe, în licee, facultăți, la cluburile muncitorești, cămine culturale etc., într-un

În primele momente, opoziția a fost deschisă. N-a durat însă și nici nu putea să dureze, căci țara era sub ocupația trupelor sovietice. De fapt, tot ce s-a petrecut la noi în acei ani a fost dirijat de Moscova, dar nu cum s-a făcut mai apoi, discret, prin dispoziții, ci în mod grosolan, nemijlocit, prin agenții ei direcți, toți cetățeni sovietici. Ei au fost puși să conducă instituțiile românești. Ca un exemplu, Securitatea — organul represiv comunist din România, copia NKVD-ului — a fost condusă în perioada ei cea mai sîngeroasă (1948-1964) de sovieticul Nikolski care, făcut general în Securitatea română, a dezlănțuit în țară o teroare care a întrecut cu mult sălbăticiile din celelalte țări din Est. (În paranteză fie spus, azi, acest sinistru general trăiește la București, răsplătit de autoritățile române pentru „gloarioasele” lui fapte cu una din cele mai grase pensii, pensia de nomenclaturist.)

● Decimarea intelectualității

Într-un timp scurt, întreaga țară a fost prinsă în plasa de palarjen a Securității. Proda imediată a fost intelectualitatea.

Cea mai aleasă parte a acesteia a fost înghesuită în pușcării. Mulți vor pieri acolo, dar și cei care au reușit să supraviețuiască — după ani grei de detenție de 5-10-15 ani; unii au stat și 25-30 de ani — au fost, practic, terminați. La ieșirea din închisori erau doar umbre umane. Toți bolnavi, unii de boli incurabile, n-au mai avut voce să se manifeste în vechile lor domenii de activitate și mulți dintre ei nici n-au mai avut energie să-și reia, măcar în particular, munca. Pierderea acestora, scoaterea lor din peisajul cultural al țării, se va resimți pentru totdeauna, ca o rană de nelecuită pricinuită țării.

O altă parte a intelectualității noastre a reușit, în mod clandestin, să emigreze. Mai țese în prima perioadă (1945-1948) și din ce în ce mai greu după izgonirea regelui Mihai. Momentul e semnificativ, căci, eliminîndu-l pe rege, se tăia ultima legătură ce mai ținea țara în contact cu Europa civilizată. De-acum, România era la discreția totală a comuniștilor și prima măsură administrativă luată de ei a fost întărirea graniței de vest. Cu asta se consolida „cortina de fier”, care ani de zile va rupe Europa în două.

O altă parte a intelectualității, mică dar deloc neglijabilă, fiindcă îi grupe pe cei mai hotărîți, a luat calea munților unde, punînd mîna pe arme, s-a angajat în lupta de partizanat. Numiți de Securitate „bandiți” (cum altfel?) ei au hărțuit ani de zile (pînă prin anul '60) autoritățile comuniste în zonele în care au acționat. O luptă fără șanse de izbîndă, căci dușmanul era copleșitor.

● Pactul cu puterea comunistă

Din păcate însă, alături de aceasta a mai existat și o altă intelectualitate, cea neopo-

asemenoa „intelectuali” urcau pe estradă, caledre, ori luau cuvîntul în interminabile ședințe, rotul lor fiind „munca de lămurire”.

● Închisorile de elevi și studenți

Papașali drești, ei nu făceau altceva decît să transmită ordinele centrului, „în joalepta nomenclatură”.

Cu omenii simpli, insuficient instruiți, ori mai creduli, ori mai lenți în gândire, „lămurirea” asta a mers cum a mers. Nu același lucru s-a petrecut cu tineretul.

Conștienți că trebuie să înghită acest tineret, dîndu-i direcția dorită de ei, comuniștii și-au îndreptat spre lineri întreaga lor atenție. Ca să aște la aceștia nu mîldărea scortăță, ci o acerbă opoziție. Ce era de făcut? Ei nu puteau fi lichidați, căci n-avea partidul altăea gioerje. Și pe urmă, un stat muncitoresc, proletar, nu se putea lipsi de tineret, cea mai viguroasă mîna de lucru.

S-a început cu exmatriculările. Dar asta nu l-a înfricoșat pe tineri. Și atunci... atunci au început arestările. Ca niciodată în lume, în România au apărut închisorile de elevi, de studenți. La Tirgșor, închisoare de elevi (de la 10 la 16-17 ani). La Pitești, închisoare pentru studenți.

● Fenomenul „Pitești” creează „omul nou”

Ce-a fost în Pitești? Au fost grupuși acolo circa o mie de studenți din întreaga țară, de la diverse facultăți; dintre cei mai buni la studii, dar și dintre cei mai refractari comunismului; să precizăm anul: 1948 (rupă complet de restul lumii civilizate, România era la totala discreție a Moscovei); din rîndul studenților închiși, Securitatea (recent înființată, dar slujită de experții NKVD-ului) a reușit să-și recruteze oțiva agenți, cozile de topor ale studenției române; acest nucleu, chipurile convertit la comunism, și-a început activitatea în închisoare, sub stricta supraveghere și îndrumare a Securității; urmîndu-se: în primul rînd, obținerea unor informații suplimentare scîpate anchetelor anterioare (TOTALA DEMASCAREA, cum se numea); succedată de a doua fază, numită RE-EDUCARE, etapa cea mai îngrozitoare, căci ea pretindea fecerărea să-și facă memoria tabule rasa, să-și arunce la coș tot trecutul, EDUCAȚIA adică, pentru ca în creierul său redevenit virgin să poată fi încolțită RE-EDUCAȚIA; cu asta el intra în rînd cu societatea comunistă, căci devenise... OM NOU.

Cum se putea înfăptui o asemenea absurdă transformare?, vă veți întreba. Pe căi normale nu se putea. Pe căi criminale, însă, da. Căci la Pitești, victima, trecută mai întii prin inimaginabile suplicii, ca să-și fecă DEMASCAREA, își

fost. Vă cer totuși îngăduința să mă credeți; căci multe le-am trăit pe propria-mi piele, ca un nefericit student, la acea oră, deținut în închisoarea-iad numită Pitești.

Cazul Pitești mai ridică însă și alte probleme ce privesc toată spiritualitatea românească. De ce, de pildă, această teribilă crimă a fost făptuită numai în România și în nici o altă țară din zonă? Torturile de la Pitești n-au precedat în România. E clar că tot ce s-a petrecut acolo, atentat destinat în exclusivitate tineretului universitar român, a fost pus la cale de cei ce au antipatizat de veacuri lăintritatea noastră, văzută acum ca un nedorit obstacol în drumul hegemoniei sovietice.

Vă mărturisesc, la Pitești am auzit pentru prima oară sintagma OMUL NOU. Ieșind din închisoare, mi-am zis că acel schimonosit om, OMUL NOU, a rămas definitiv în urma mea, ca un produs al temniței comuniste. Marea mea surpriză va fi însă să-l întâlnesc în continuare. Și nu printre cei chinuți la Pitești (mare parte dintre aceștia au rămas mutilați pe viață, dar nu și metamorfozați în OAMENI NOI), ci, otimea, printre oameni care nici măcar nu auziseră de Pitești ori ignorau complet brutalul tratament din închisori. Cum deveniseră aceștia OAMENI NOI? Nu-i greu de răspuns, decît avem în vedere diabolică propagandă de partid care, neîncoțînd nici zi, nici noapte, difuzată prin toate căile posibile (presă, radio, TV, conferințe, ședințe etc.) intoxica în permanență psihicul fiecărui cu mincioasele sloganuri ale partidului, într-o permanență atmosferă de teroare.

● Țara mea este încă bolnavă

Desigur, mulți, ascultîndu-mă, se vor nrăta miraj că nu mi-am respectat titlul cuvîntării și, în loc de după, eu v-am vorbit de ceea ce a fost înainte de Revoluție. Vă pot declara acum că „detumarea” asta am făcut-o intenționat. Poate și îndemnat de măsura mea de bază (sînt medic), care îmi spune că în orice boală tratamentului și e sugerat de simptomele bolii. Apăder, descriîndu-vă semnele bolii care a măcinat țara mea aproape o jumătate de veac vom putea așa, poate, și ce tratament ar fi mai indicat ca s-o vindecăm cît mai repede. Căci, lucru cert, țara mea e încă bolnavă și se pare că și convalescența va fi lungă. Spun acest lucru pentru că azi, în România, ne aflăm încă în eol stadiu în care intelectualul nu și-a recăpătat adevăratul său rol, cel de deschizător de drumuri în toate sectoarele vieții. Disprețul ce l-a marginalizat în comunism continuă încă. El e alimentat de toți acei comuniști care l-au urf dintotdeauna și care, acum, camuflați în noile straie ale democrației, își prîlungesc „lupta de clasă” în criminale lozini, vehiculate cu insolentia pe străzi, cum ar fi „moarte intelectualilor!”. E un simplism serios că țara mea e încă bolnavă.